

گاتهام یکی از کسانی است که بیشترین کار مطالعاتی را در زمینه کلانشهرها انجام داده است. از نظر وی ایده کلانشهر مربوط به تمرکز شدید فعالیت‌ها، افراد و ثروت‌ها در یک محدوده جغرافیایی، که از محدوده روستایی با مرز مشخصی تفکیک شده است، نیست بلکه وقتی هر شهر حول هسته خود توسعه می‌یابد، یک بافت نامنظم و مرکبی ایجاد می‌کند که شامل هسته سایر شهرها، حومه سایر شهرها و حتی مناطق روستایی نیز می‌شود (5: Gottmann, 2015).

کتاب‌شناسی

- Gotham, K.F. (2015). "Megalopolis", In *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*, G. Ritzer (Ed.). doi:10.1002/9781405165518.wbeosm078.pub2
- Hutchison, R. (2010). *Encyclopedia of urban studies*, SAGE Publications, Inc., <http://dx.doi.org/10.4135/9781412971973>
- Robert C. Klove (1952). "The Definition of Standard Metropolitan Areas", *Economic Geography*, 28:2, 95-104, DOI: 10.2307/141019
- Lang, Robert & Paul K. Knox (2009). "The New Metropolitan: Rethinking Megalopolis", *Regional Studies*, 43:6, 789-802, DOI: 10.1080/00343400701654251

ناصر یارمحمدیان

گروه اقتصاد شهری، دانشکده پژوهش‌های عالی هنر و کارافرنی، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران

Megalopolis

کلان‌شهر به خوشه‌ای از شهرهای با چگالی جمعیت بالا گفته می‌شود که در یک منطقه بزرگ در یکدیگر ادغام شده‌اند.

با گسترش روند شهرنشینی، اندازه شهرها به‌لحاظ جمعیت بزرگ‌تر شده است. شهرهای کوچک به‌لحاظ فضایی گسترش یافتند. شهرهای بزرگ بزرگ‌تر شدند و برخی شهرها شهرهای حومه‌ای را در خود محو کردند. حتی در مواردی شهرها به‌نحوی گسترش یافتند که با یکدیگر تلاقی پیدا کردند یا در یکدیگر ادغام شدند. بر این اساس، بر مبنای نوع‌شناسی شهرهای بزرگ، شهرها را می‌توان به بزرگ شهر (Metropolitan) و کلان‌شهر (Megalopolis) طبقه‌بندی کرد (Lang, 2009: 791).

بزرگ‌شهر به یک منطقه شهری گفته می‌شود که شامل یک شهر و مناطق حومه‌ای اطرافش است که برای ادامه فعالیت به شهر مرکزی وابسته‌اند. ریشه این اصطلاح به زبان یونانی بر می‌گردد و به معنای شهر و زمین‌های استعماری اطرافش بوده است. این در حالی است که کلان‌شهر محدوده‌ای وسیع‌تر از بزرگ شهر است و شامل چندین منطقه شهری بزرگ است که با رشد شهرنشینی با یکدیگر تلاقی یافته و منطقه کلان‌شهری را ایجاد کرده است. به عبارتی، می‌توان مجموعه‌ای از بزرگ‌شهرها را که در یکدیگر ادغام شده‌اند کلان‌شهر نامید. برای اولین بار عبارت کلان‌شهر در این مفهوم برای منطقه واشینگتن تا بوستون به کار برده شد که شامل شهرهای نیویورک، فیلادلفیا و بالتیمور نیز می‌شوند. این منطقه شامل ۴۲ میلیون نفر جمعیت در سال ۲۰۰۰ بوده است که شامل ۱۶ درصد جمعیت ایالات متحده آمریکا می‌شود (Hutchison, 2010:500).